

βλίων, εἰ καὶ ἡ θυσία αὕτη δὲν ὑπῆρξε ματαία, διότι τὸ κατάστημά του ἐπὶ ὀλοκλήρους ἔβδομάδας ἦτο πλήρες ἀγοραστῶν, οἵ τινες βεβαίως προσειλκύοντο κυρίως ὑπὸ

τῆς εἰκόνος τὴν δὲ ἀγορὰν ἐθεώρουν ὡς δευτερεῦον, οὐχ ἡτον ὅμως τὴν φήμην τοῦ καταστήματος διέδωκαν εἰς ἄπασαν τὴν πόλιν καὶ τὴν περίχωρον.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΠΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΤΑΙ Η ΚΛΕΙΩ.

(Τέλος.)

Kαὶ φύλλα ἔξετυπάνησαν πλέον· ἀφ' οὗ δὲ στεγνώσωσι καλῶς λειαίνονται πάλιν καὶ στιλβοῦνται δι' ὑδραυλικοῦ πιεστηρίου, ἐπειτα δὲ στέλλονται εἰς τὸ βιβλιοδετικὸν τμῆμα. Ἐκεῖ παραλαμβάνονται ὑπὸ τῶν διπλωτριῶν, νεαρῶν ἑργατίδων, αἵτινες διὰ τῶν ἀφρῶν καὶ ἥσκημένων δακτύλων τῶν διπλόνουσι μετὰ προσοχῆς καὶ σταχοῦσι τὰ φύλλα ἕκαστου τεύχους περιβάλλουσαι αὐτὰ διὰ τοῦ ἑγκαίρως ἐκτυπωθέντος ἔξαφύλλου. Ἡ ἑργασία αὕτη ὅσον ἀπλῆ καὶ ἀν φαίνεται ἔχει οὐ σμικρὰν σημασίαν, διότι δίδει τὸ όριστικὸν σχῆμα εἰς τὸ περιοδικόν, ὑπὸ τὸ ὅποιον τὸ λαμπάνει καὶ ὑπὸ τὸ ὅποιον τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης· ἡ σημασία αὕτη εἶνε πολλῷ μεγαλειτέρα εἰς περιοδικά, οἷα ἡ Κλειώ, ἔχοντα καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις, προσπαθοῦντα διὰ τοῦ συνόλου αὐτῶν, διὰ τῆς ἀριστοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας τῶν εἰκόνων, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῶν ἀποχρώσεων τῶν χρωμάτων, διὰ τῆς τυπογραφικῆς τελειότητος, διὰ τῆς ἐντελείας τοῦ χάρτου καὶ αὐτῆς ἐτὶ τῆς μελάνης νὰ ἐμποιήσωσι σύνθετον ἀλλ' ἐνιαίαν ἐντύπωσιν, τὴν ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καλουμένην ἐποπτείαν, ἐποπτείαν καλολογικὴν ἐνταῦθα, εὐαρεστούσαν τὴν καλαισθησίαν τοῦ ἀναγνώστου, χωρὶς πολλάκις νὰ δύναται οὕτος ν' ἀναλύσῃ αὐτὴν καὶ νὰ δρίσῃ ἀκριβῶς τοὺς λόγους τοῦ ἐν αὐτῷ ψυχικοῦ φαινομένου. Διὰ νὰ ἐκτιμήσωρεν ἐπαξίως τὴν σημασίαν τοῦ διπλώματος φανταζόμενα ὅτι ἀποστέλλομεν εἰς τοὺς συνδρομητάς ἡμῶν ἐν φύλλον τῆς Κλειοῦς κακῶς ἐπτυγμένον. Ποιᾶι διαμαρτυρίαι θὰ ἐγερθῶσιν ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὄριζοντος, ποιᾶι ἐπιτιμήσεις ἢ παράπονα, κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ συνδρομητοῦ! Εὐτυχῶς ὁ τοιούτος φόβος εἶνε φρονδος, ιδίως ἐν Λειψίᾳ, τῷ ἐκδοτικῷ κέντρῳ τῆς Γερμανίας, ὅπου πᾶν συνδεόμενον πρὸς τὴν ἐκτύπωσιν, τὴν στάχωσιν καὶ τὴν βιβλιοδεσίαν ἔξικετο εἰς βαθὺν τελειότητος δυσυπέρβλητον· αἱ ἀναγνώστριαι τῆς Κλειοῦς δύνανται ν' ἀναμένωσι μετ' ἐμπιστούσης καὶ ἀταραξίας ἔκαστον τεῦχος αὐτῆς.

Τώρα ἄρχεται τὸ ἔργον τῆς Διεκπεραιώσεως.

Διὰ τὰ περιοδικὰ τὰ ἔχοντα δεκάδας χιλιάδων συνδρομητῶν ἡ διεκπεραιώσις λαμβάνει ἀληθῶς ἐπικὰς διαστάσεις. Θορυβώδης κίνησις ἐπικρατεῖ ἐν τοῖς γραφείοις τῆς διεκπεραιώσεως, πολυνάριθμον δὲ προσωπικὸν ἐκτελεῖ μετὰ πυρετώδους δραστηριότητος τὴν πολυσύνθετον ἑργασίαν· ἀλλοι γράφουσι διευθύνσεις, ἀλλοι ταχυδρομικά τιμολόγια, ἀλλοι σημειώσιν εἰς κατάστιχα τὰ ἔξαγόμενα ἀντίτυπα, ἀλλοι ἔξελέγχουσι τ' ἀποστελλόμενα. Ἐν ἀλλῃ αἰδούσῃ ρωμαλέοι ἀνδρες δένουσι δέματα, κυλίουσι ὀλοκλήρους μπάλες τευχῶν, φορτώνουσιν αὐτὰς ἐπὶ μεγάλων ἀμαξῶν.

Κατὰ τὰς δύο τῆς διεκπεραιώσεως ἡμέρας, τὴν τετάρτην καὶ πέμπτην, βαρεῖαι φορτηγοὶ ἀμαξῖαι, ὑψηλοὺς σωροὺς ἐστοιβασμένων δεμάτων φέρουσαι διέρχονται

τὰς ὁδοὺς τῆς Λειψίας διευθυνόμεναι εἰς τοὺς διαφόρους σιδηροδρομικοὺς αὐτῆς σταθμούς. Οὕτω τὰ περιοδικὰ διασκορπίζονται ἀνὰ τὴν Γερμανίαν καὶ τὸ ἔξωτερικόν, καὶ ἐν μὲν τῇ Γερμανίᾳ καὶ τοῖς ἐγγύς αὐτῆς κράτεσιν οἱ βιβλιοπώλαι καὶ δι' αὐτῶν οἱ συνδρομηταὶ παραλαμβάνονται τὸ περιοδικόν τὸ Σάββατον ἢ τὴν Κυριακήν, ως πρὸς τὰς μακρὰν δὲ κειμένας χώρας ἡ μετὰ τῶν ὅποιων ἐπικοινωνία ἢ ὅλη ἢ ἐν μέρει ἐκτελεῖται διὰ θαλασσοπλοΐας ἢ διεκπεραίωσις κανονίζεται κατὰ τοὺς ἐκ τῶν ὀρισμένων λιμένων ἀπόπλους τῶν ἀτμοπλοίων.

Ἡ Κλειώ δὲν ἔχει μὲν δυστυχῶς τὰς δεκάδας χιλιάδων συνδρομητῶν τῶν γερμανικῶν περιοδικῶν ἀλλ' ἔνεκα τοῦ διεσπαρμένου τῶν φίλων αὐτῆς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον (ἀποστέλλει φύλλα εἰς δλας τὰς ἡπείρους τῆς ὑδρογείου μηδὲ τῆς Αὐστραλίας ἔξαιρον μένης) ἡ διεκπεραιώσις τῆς ισοδυναμεῖ πρὸς τὴν διεκπεραιώσιν γερμανικοῦ περιοδικοῦ ἀριθμούντος δεκαπλασίους συνδρομητάς. Ἡ ἀποστολὴ ἐκατὸν τευχῶν ἐν ἐνιάτη δέματι εἶνε ἀν μὴ ἐκατοντάκις τούλαχιστον πεντηκοντάκις εὐκολωτέρα καὶ ταχυτέρα τῆς ἀποστολῆς ἐκατὸν τευχῶν ἐν ιδιαιτέροις περιβλήμασι, μετὰ ἐκατὸν ἐπιγραφῶν· τὰ γερμανικὰ φύλλα ἐκτελοῦντα διὰ τῶν βιβλιοπωλῶν τὴν ἀποστολὴν τῶν φύλλων διεκπεραιοῦσι διὰ μιᾶς ἑργασίας πολλὰ ἀντίτυπα συγχρόνως, ἀλλ' ἔνεκα τῆς παρ' ἡμῖν μὴ καταρτίσεως τοιούτου δργανισμοῦ ἡ Κλειώ διεκπεραιοῦνται κατὰ τὸ πλείστον οὐχὶ en gros, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐμπορικὴν ἔκφρασιν, ἀλλ' en détail, λιανικῶς ὅπως λέγομεν κοινῶς.

Πολλὴ ἑργασία λοιπόν, πολλὴ προσοχὴ καὶ ἀκρίβεια ἀπαιτοῦνται ὅπως ἑγκαίρως καὶ τακτικῶς ἔξαποστέλληται τὸ περιοδικόν ἡμῶν εἰς τοὺς φίλους συνδρομητάς. Ἡ διεκπεραιώσις, ως καὶ ὁ διοργανισμὸς τῆς ὅλης ἑργασίας ἐν γένει, εἶνε οὕτω κατατεταγμένη ὥστε λειτουργεῖ ως ὀρολόγιον, ἀλλ' ἐνίοτε ἢ ἔνεκα παρεπιπτουσῶν ἐօρτῶν ἐπιβραδυνουσῶν τὴν ἐκτύπωσιν, ἡ διακοπῆς τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας ἢ τρικυμίας δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ μικρά τις ἀνάμελια. Ἄλλ', ως καὶ ἀλλαχοῦ εἴπομεν, ἡ Κλειώ δὲν εἶνε ἡμερησία ἐφημερίς· ὁ Γκαΐτε παρομοιάζει που τὸν ἐνθουσιασμὸν μὲ τὰ δστρείδια, διότι ἀμφότερα, ἐφ' ὅσον εἶνε νωπὰ ἔχουσιν ἀξίαν· εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγονται καὶ τὰ ἡμερήσια φύλλα, τὰ ὅποια μετὰ πάροδον μιᾶς ἡμέρας καθίστανται ἀχρηστα· εἶνε εἰδος ψυχῶν ζωηρῶν, παρδαλῶν, ἀεικινήτων, ἀλλὰ καὶ ἡμεροβίων· ὑπάρχουσιν ὅμως πράγματα τῶν ὅποιων ἀκριβῶς ἢ ἀξία συνίσταται εἰς τὸ δύνανται ν' ἀψηφῶσι τὸν χρόνον· ἀν ὁ κακὸς οὗνος παλαιούμενος ὀξυνίζει, ὁ καλὸς ἀποκτᾶ δύναμιν καὶ ἄρωμα· ἐπειδὴ δὲ προσπαθοῦμεν, τὰ ἐν τῇ Κλειοῖ δημοσιεύομενα, κείμενόν τε καὶ εἰκόνες, νὰ ἔχωσι διαρκῆ ἀξίαν, φρονοῦμεν ὅτι μικρά τις ἐνίοτε

βραδύτης, καὶ αὕτη ἀκουσία, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δυσαρεστῇ τοὺς φίλους ἡμῶν. Ἀλλὰ δυνατὸν ἀναγνῶσται τινες νὰ εἴπωσι:

— "Ἄν καποτε παρεπονέθηρεν, τὸ παράπονον ἡμῶν δὲν ἔξεφραζε μορφὴν ἢ ἀπαρέσκειαν ἀλλὰ ἵτο ἀνυπομονησία, ἵτο ἐκδήλωσις τῆς ἐπιθυμίας νὰ λάβωμεν τὸ ταχύτερον τὴν ἀγαπητήν μας Κλειώ.

Εἰς τοὺς τύχὸν οὕτω ἐρμηνεύοντος τὰ παράπονά των — μολονότι ἡμεῖς, σπανιώτατα παρέσχομεν παραπόνων ἀφορμήν, — ἐκφράζομεν τὰς ἑγκαρδίους εὐχαριστήσεις ἡμῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐμμέσω ἐκδηλώσει τῆς ἀγάπης αὐτῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον φύλλον.

Τὸ ἄρθρον ἡμῶν ἔγγιζει εἰς τὸ τέλος του, ἀγαπητοί μου ἀναγνῶσται. "Ηδη ἐξεπέμψαμεν ἐκ τοῦ γραφείου τῆς διεκπεραιώσεως ἡμῶν τὴν Κλειώ, ἐντὸς δεμάτων μικρῶν ἢ μεγάλων. Ἀμαζοστοιχίαι διελαύνουσιν ἐπὶ σιδηρῶν τροχιῶν καὶ ἀπάσας τὰς διευθύνσεις τὴν Εὐρώπην· ἀτμόπλοια πυκνάς τολύπας καπνοῦ ἐκβάλλοντα διασχίζουσι τὰς θαλάσσας· καὶ ἐπὶ τῶν μὲν καὶ ἐπὶ τῶν δὲ ταξιδεύει ἡ Κλειώ· διέρχεται βουνά· καὶ κοιλάδας, διαπερᾶ σύννορα κρατῶν, διαπλέει τὰ ὑγρὰ κέλευθα τοῦ Ποσειδῶνος, ἀφικνεῖται μέχρι τῆς κατοικίας ὑμῶν· παρὰ τὴν ἑστίαν, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λαμπτήρος, κύκλος ἐκ κεφαλῶν, κεφαλῶν πάσης ἡλικίας, ἀπὸ τῶν βοστρυχωδῶν τῶν ἑγγόνων, μέχρι τῶν λευκοτρίχων τῶν πάππων, κύπτει ἐπὶ τοῦ πρὸ μικροῦ φθάσαντος περιοδικοῦ.

Τὸ ἔργον ἡμῶν περατοῦται μετὰ τῆς διανομῆς τοῦ φύλλου ὑπὸ τοῦ ταχυδρομικοῦ διανομέως. Ἀπὸ τοῦδε ὅμως ἄρχεται τὸ ὑμέτερον, ἀγαπητοί ἀναγνῶσται.

Τὸ ὑμέτερον συνίσταται εἰς τὸν καταρτισμὸν περιοδικοῦ δυναμένου εὑπροσώπως ν' ἀντιταρφληθῆ πρὸς τὰ ἄριστα τῶν εὐρωπαϊκῶν, ὡς πολλάκις ἀνωμολόγησαν τοῦτο καὶ ἡ δημοσιογραφία καὶ οἱ γνῶσται τῶν ὁρίων δημοσιευμάτων καὶ δυνάμενοι νὰ συγκρίνωσι· συνίσταται εἰς τὴν φιλότιμον προσπάθειαν νὰ διαδώσωμεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς οἰκογενείας καλλιτεχνικὸν φύλλον, ποικίλον, ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ πολυμερὲς ἐνδιαφέρον πάσης τάξεως ἀναγνωστῶν, φύλλον διδάσκον καὶ τέρπον, εισάγον ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν στέγην τὰ σπουδαιότατα ἐκ τῶν ἔργων ἀτινα κατεργάζεται τὸ σπουδαστήριον τοῦ συγγραφέως, τὸ καλλιτεχνικὸν ἔργαστήριον τοῦ ζωγράφου, τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργαστήριον τοῦ φυσιοδίφου ἢ τοῦ χημικοῦ. Τοιοῦτο τὸ ὑμέτερον ἔργον.

Τὸ δὲ ὑμέτερον; Τὸ ὑμέτερον εἶνε ἀκοπώτερον, ἀπλούστερον, εὐαρεστότερον.

Θέλετε, ἀγαπητοί ἀναγνῶσται, ὡς φίλοι τῆς Κλειοῦς νὰ βοηθήσετε αὐτήν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς; Προμηθεύσατε αὐτῇ νέους φίλους. Οὐδεὶς ἐκ τούτων θὰ σᾶς μεριμνῇ, τούναντίον δὲν θὰ σᾶς ἐκφράσωσι τὰς εὐχαριστίας των διότι εἰσηγάγετε τὴν Κλειώ εἰς τὴν βιβλιοθήκην των. Ἄν λοιπὸν φίλος τις ὑμῶν ζητῇ ν' ἀναγνώσκῃ ἐκάστοτε ἀνεξόδως τὸ φύλλον δώσατε του νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ ἐκδοσίς τοιούτων ἔργων ἀπαιτεῖ μεγάλας δαπάνας, ἀφ' οὗ δ' ἔνεκα πολλῶν λόγων ὁ κύκλος τῶν ἑλλήνων συνδρομητῶν δὲν δύναται νὰ φέσῃ τὰς δεκάδας χιλιάδων, ὡς παρ' ἄλλοις ἔδνεσι, οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητα οἰκογενειακῶν δημοσιευμάτων οία η Κλειώ, δρείλουσι νὰ μὴ ὑπεκφεύγωσιν ὑποχρεώσεις τινάς, αἵτινες ὑφ' ἀς περιστάσεις διατελοῦμεν οἱ "Ελληνες, λαμβάνουσιν ἡμικὸν καὶ ἐθνικὸν χαρακτῆρα.

Οι συνδρομηταὶ ἡμῶν πρέπει νὰ θεωρῶσιν ἔαυτοὺς μέλη μιᾶς ἑταφρείας διακλαδουμένης πανταχοῦ ὅπου λαλεῖται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα· τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἀποτελεῖ ἡ διεύθυνσις μετά τῆς συντάξεως· αὐτὴ ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ· οἱ δὲ μέτοχοι δρείλουσι νὰ πολλαπλασιάζωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν, μεριμνῶντες περὶ τοῦ κοινοῦ ἔργου· τὸ κέρδος δ' αὐτῶν ἔσται διπλοῦν· οὐ μόνον θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν κρατικῶσιν καὶ ἐπὶ μακρὸν διατήρησιν ἐθνωφελοῦς συγγράμματος, τοῦ ὅποιου ἡ ἑλλειψίς θὰ προσῆγε μῶμον εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλομουσίαν καὶ καλαισθήσιαν, ἀλλ' ἐπερχομένης ἀκμῆς καὶ προκοπῆς τοῦ περιοδικοῦ καὶ παντοίας αὐτοῦ βελτιώσεως, κατὰ τὴν ἀρχὴν ἦν ἔχομεν νὰ δίδωμεν πάντοτε περισσότερον τοῦ ὅ, τι λαμβάνομεν, η Κλειώ οὐ ἀξίζει διπλασίως τῆς συνδρομῆς αὐτῆς ἥτις θὰ μείνη ἀμετάβλητος· εἶναι ως νὰ ἐλέγομεν ὅτι ἡ ἀξία τῶν μετοχῶν τῆς ἑταφρείας ἡμῶν θὰ διπλασιασθῇ· ὁ συνδρομητής θὰ κερδίζῃ ἐκατὸ τοῖς ἑκατόν.

Ημεῖς ἔκτελούμεν προθύμως καὶ καρτερικῶς τὸ ὑμέτερον ἔργον· ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι οἱ φίλοι ἡμῶν, τώρα δὲ ἔμαθον τοὺς κόπους, τὰς πολυμερεῖς μερίμνας, τὴν ἔντασιν τῆς δραστηριότητος, τὰς δαπάνας αἵτινας ἀπαιτεῖ ἡ ἐκδοσίς ἔργου οίον η Κλειώ, ναί, ἔχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι καὶ οἱ φίλοι ἡμῶν θὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθ' ἔαυτούς.*)

A.

*) Αἱ ἐν τοῖς προηγούμενοις ἀριθμοῖς δημοσιευθεῖσαι μετὰ τοῦ ἀρθροῦ τούτου εἰκόνες παριστῶσαι πιστῶς τὰ ἐν Δειψίᾳ τυπογραφεία τῶν C. G. Naumann καὶ W. Drugulin.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥΝΤΑ.

Γὰ ἔμαθες; Θρίαμβος ὀλοσχερής τῆς τέως Ἀντιπολιτεύσεως, πανωλεθρία τῆς κυβερνήσεως. Ὁ κ. Τρικούπης μετὰ τὴν τοιαύτην ἀπροσδόκητον ἀλλὰ φοβεράν καταδικαστικὴν ἐτυμηγορίαν, ἥτις ἔξηλθεν ἐκ τῶν καλπῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὑπέβαλε τῷ βασιλεῖ τὴν παραίτησιν του, αἰδημμερὸν δὲ ἐκλήθη εἰς τ' ἀνάκτορα ὁ κ. Θ. Δηλιγιάννης, εἰς δὲν ἀνετέθη ὁ σχηματισμὸς νέου ὑπουργείου. "Ἐπρεπε νὰ είχα καὶ καιρὸν καὶ διάθεσιν καὶ χαρτὶ διὰ νὰ σοῦ περιγράψω λεπτο-

μερῶς, ποίαν ἀνατάραξιν, ποῖα οἰκογενειακὰ δράματα ἐγκρύπτει ἐν Ἑλλάδι μία μεταβολὴ ὑπουργείου. Οἱ μὲν μετὰ τὴν ἀγαλλίασιν τῆς νίκης, αἰσθάνονται ἥδη αἰσθήμα ἀναπαύσεως καὶ ἀσφαλείας ὡς ὁ ναύτης, ὃστις μετὰ τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακούχιας τῆς τρικυμίας ἀγκυροβολεῖ ἐν ἡσυχῷ ὄρμῳ. Οὗτοι εἰναι οἱ τέως ἀντιπολιτευόμενοι, οἱ φίλοι τῆς νέας κυβερνήσεως, δι' οὓς προορίζονται αἱ θέσεις καὶ αἱ παροχαί. Οἱ ἄλλοι, οἱ ήττημένοι, ἐκδιώκονται ὑπὸ τῶν κατακτηῶν, καὶ